

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Mestský súd Bratislava IV v konaní pred sudkyňou JUDr. Beatou Farkašovou v právnej veci žalobcu: **Poradňa pre občianske a ľudské práva**, so sídlom Krivá 23, Košice, IČO: 37 867 270, zast. Mgr. Vandou Durbákovou, advokátkou, Krivá 23, Košice, proti žalovanému: **Slovenská republika - Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky**, Stromová 1, Bratislava, IČO: 00 164 381, o porušenie zásady rovnakého zaobchádzania a iné, takto

rozhodol:

- I. Súd žalobu v celom rozsahu **zamieta**.
- II. Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 04.12.2015 sa domáhal :

a/ určenia, že žalovaný porušil zásadu rovnakého zaobchádzania vzdelávaním rómskych detí v etnicky homogénnej škole v Základnej škole v Muránskej Dlhej Lúke a tým, že neprijal účinné preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí na základe ich etnického pôvodu,

b/ uloženia povinnosti žalovanému do troch mesiacov od právoplatnosti rozsudku vypracovať tzv. desegregačný plán obsahujúci analýzu súčasného stavu vzdelávania detí na Základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka a na základných školách v okolitých obciach a mestách v okrese Revúca a návrh účinných opatrení na odstránenie diskriminácie rómskych detí na základe ich etnického pôvodu na Základnej škole Muránska Dlhá Lúka, vrátane časového horizontu ich realizácie a preventívnych opatrení na zabránenie diskriminácie do budúcnosti,

c/ uloženia povinnosti žalovanému do 1. dňa nasledujúceho školského roka po vypracovaní tzv. desegregačného plánu plniť v ňom stanovené opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí na Základnej škole Muránska Dlhá Lúka.

Skutkovo žalobca odôvodnil žalobu tým, že je občianskym združením, ktorého cieľom a predmetom činnosti je okrem iného aj ochrana pred diskrimináciou. Od 01.09.2015 sa všetci žiaci Základnej školy (ďalej len „ZŠ“) Muránska Dlhá Lúka vzdelávajú v novej budove tzv. modulovej školy, v ročníkoch 1.-4.. V školskom roku 2015-2016 školu navštevuje 72 detí výlučne rómske deti z lokality *Rúbanka*, ktorú obývajú výlučne osoby rómskej etnickej príslušnosti a je geograficky umiestnená oddelene od ostatnej časti obce. Modulová škola je postavená na pozemku v tesnej blízkosti tejto lokality. Výstavba uvedenej modulovej školy sa realizovala v rámci projektu výstavby tzv. modulových škôl realizovanom žalovaným prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR (ďalej len „MŠVVaŠ SR“) v spolupráci s Ministerstvom financií SR (ďalej len „MF SR“) a Ministerstvom vnútra SR (ďalej len „MV SR“), okresnými úradmi v sídle kraja a obcami ako zriaďovateľmi škôl, výstavba predmetnej stavby bola financovaná z rozpočtu žalovaného na základe dohody o vzájomnej spolupráci zo dňa 17.04.2014 uzavretej okrem iného aj medzi žalovaným prostredníctvom MŠVVaŠ SR a obcou ako zriaďovateľom školy.

Obec Muránska Dlhá Lúka svoj zámer postaviť budovu modulovej školy v tesnej blízkosti lokality *Rúbanka*, v ktorej bývajú jej žiaci, odôvodnil na zasadnutí obecného zastupiteľstva dňa 08.02.2014 najmä skutočnosťou, aby to deti nemali do školy ďaleko, keďže 100% z nich je z osady. Za účelom posúdenia vhodnosti pozemku na výstavbu modulovej školy sa dňa 17.02.2014 na mieste zišli aj zástupcovia žalovaného a ostatných zainteresovaných ministerstiev, ktorí výstavbu školy na pozemku v blízkosti lokality *Rúbanka* vyhodnotili za nevhodnú z dôvodu, že podľa nich by na uvedenom pozemku dochádzalo k segregácii Rómov. Obec následne bola poverená žalovaným, aby vybrala iný pozemok na výstavbu modulovej školy, ktorý aj vybrala a bol žalovaným prostredníctvom MŠVVaŠ SR a ostatnými zainteresovanými subjektmi vyhodnotený ako vhodný napriek tomu, že aj tento pozemok sa nachádza v tesnej blízkosti lokality *Rúbanka*, pričom na tomto pozemku aj došlo k výstavbe novostavby modulovej základnej školy.

Podľa žalobcu, na základných školách v okolí obce Muránska Dlhá Lúka sú dostatočné voľné kapacity pre vzdelávanie detí t. č. navštevujúcich základnú školu v Muránskej Dlhej Lúke na iných školách. Deti z Muránskej Dlhej Lúky v ročníkoch 5. až 9. navštevujú základné školy v okolitých obciach, najmä v Muráni, kde navštevujú triedy spoločne s deťmi z majority, teda existuje možnosť zabezpečenia vzdelávania aj detí navštevujúcich 1. stupeň základnej školy na iných neetnicky homogénnych školách, ako je tomu na ZŠ Muránska Dlhá Lúka. Podľa konkrétnych zistení žalobcu v školskom roku 2014/2015 boli voľné kapacitné možnosti v nasledovných základných školách: ZŠ v obci Muráň vzdialená od obce Muránska Dlhá Lúka 3,8 km v počte voľných 53 miest, ZŠ v meste Revúca vzdialená od Muránskej Dlhej Lúky 4,7 km voľné kapacity 91 miest, 101 miest, 94 miest pri 3 základných školách, teda všetky z uvedených základných škôl mali dostatočný počet voľných miest pre zabezpečenie vzdelávania pre všetky deti zo ZŠ Muránska Dlhá Lúka.

Žalobca sa listom zo dňa 27.03.2014 obrátil na žalovaného ohľadne poskytnutia stanoviska k realizácii projektu výstavby modulových škôl a vyzval ho na riešenie problému nedostatočných kapacít základných škôl vo vybraných oblastiach spôsobom, ktorý zabezpečí rovný prístup ku kvalitnému vzdelaniu pre rómske deti, následne štátny tajomník Ministerstva školstva SR listom zo dňa 12.05.2014 pozval zástupcov žalobcu na osobné stretnutie aj za účasti zástupcov Úradu splnomocnenca pre rómske komunity dňa 19.05.2014, pričom žalobca listom zo dňa 11.07.2014 sa s tvrdením žalobcu nestotožnil a vyjadril presvedčenie, že realizácia projektu výstavby modulových škôl je v súlade so zákonom. Žalobca sa dňa 08.12.2014 obrátil aj na zriaďovateľa ZŠ Muránska Dlhá Lúka ohľadne poskytnutia stanoviska k zákonnosti riešenia existujúcich nevyhovujúcich priestorov miestnej základnej školy prostredníctvom výstavby modulovej školy v blízkosti rómskej komunity a vyzval ho na odstránenie nezákonného stavu, pričom zriaďovateľ žalobcu vyzval na osobné stretnutie.

Žalobca svoju aktívnu legitimitáciu na podanie žaloby odôvodňoval tým, že súčasné vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej škole v blízkosti lokality *Rúbanka*, kde bývajú tiež výlučne osoby rómskej etnickej príslušnosti, predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, ktorým sú dotknuté práva väčšieho počtu osôb, konkrétne rómskych detí navštevujúcich uvedenú ZŠ. Zároveň je ohrozený verejný záujem, aby žalovaný konal v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania a v súlade so základnými ľudskými právami a slobodami, ktoré boli alebo by mohli byť porušením tejto zásady porušené alebo ohrozené, pričom verejný záujem je ohrozený už len tým, že popisovaným konaním žalovaného dochádza k porušovaniu práva neurčitého väčšieho počtu rómskych detí. Vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej ZŠ Muránska Dlhá Lúka v tesnej blízkosti lokality *Rúbanka* obývanej výlučne osobami rómskej etnickej príslušnosti predstavuje diskrimináciu vo forme segregácie na základe rasy a príslušnosti k etnickej skupine, ktorá je diskriminačným zákonom v § 2 ods. 1 zakázaná. Neoprávnené vylučovanie alebo oddeľovanie jednej skupiny obyvateľov od druhej na základe určitej charakteristiky - rómskych detí od ostatných detí z majority navštevujúcich iné základné školy v okolitých obciach, a to na základe ich etnického pôvodu, predstavuje segregáciu. Segregácia predstavuje priestorové, organizačné, fyzické a symbolické vylúčenie od ostatných detí z majority, čo má za následok poskytovanie výchovy a vzdelávania za objektívne nižších kvalitatívnych podmienok vplývajúcich na nedostatočný všestranný rozvoj osobnosti dieťaťa a na nedostatočnú socializáciu a integráciu do spoločnosti.

Aj napriek snahe žalobcu o mimosúdne riešenie popisovaného protiprávneho stavu, žalovaný doposiaľ protiprávny stav neodstránil, doposiaľ prebieha vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej budove tzv. modulovej školy. Žalobca má za to, že žalovaný jednak svojou nečinnosťou t.j. ignorovaním, že rómske deti sú vzdelávané v etnicky homogénnej škole, ako aj svojím konaním, t.j. výstavbou tzv. modulovej školy v tesnej blízkosti lokality *Rúbanka* obývanej výlučne osobami rómskej etnickej príslušnosti bez prijatia ďalších účinných opatrení na ochranu pred diskrimináciou, porušil zásadu rovnakého zaobchádzania zakotvenú v Ústave SR čl. 12, čl. 7 ods. 5, v Medzinárodnom dohovore o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie publikovaný v Zbierke zákonov ako Vyhl. Ministra zahr. vecí č.

95/1974 Zb. v čl. 1 ods. 1, č. 3, čl. 5 písm. e/ bod v/, v Medzinárodnom pakte o hospodárskych, sociálnych a kultúrnych právach publikovaný v zbierke zákonov ako Vyhl. ministra zahr. vecí č. 120/1976 Zb. v čl. 2 ods. 2, čl. 13, čl. 26, v Európskom dohovore o ochrane základných ľudských práv a slobôd v čl. 14, v Dodatkovom protokole č. 1 k Európskemu dohovoru o ochrane základných ľudských práv v čl. 2, v Dohovore o právach dieťaťa v čl. 2 publikovanom v oznámení FMZV č. 104*1991 Zb., v Dohovore UNESCO o boji proti diskriminácii v oblasti vzdelávania zo dňa 14.12.1960 v čl. 1 ods. 1, v Rámcovom dohovore na ochranu národnostných menšín publikovanom pod č. 160/1988 v čl. 12 ods. 3, v Smernici Rady 2000/43/ES z 29. júna 2000, v § 3 písm. b/; § 144 ods. 1 písm. a/; § 145 ods. 1,2 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon), § 2 ods. 1; § 2a ods. 2; § 9a; § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona. Žalovaný namiesto toho, aby zabezpečil vzdelávanie rómskych detí v ostatných školách v okolitých obciach spoločne s deťmi z majority, zakonzervoval existujúci protiprávny stav výstavbou tzv. modulovej školy, navyše v tesnej blízkosti lokality *Rúbanka*. Podľa žalobcu existujúci stav vzdelávania rómskych detí na príslušnej ZŠ a aj jej nedostatočné kapacity je nevyhnutné riešiť s ohľadom na verejný záujem a platné právne predpisy na základe komplexnej analýzy, súčasťou ktorej má byť okrem iného zváženie možnosti zabezpečenia účinnej školskej dopravy rómskych žiakov do iných základných škôl v okolitých obciach tak, aby bol zabezpečený ich rovný prístup ku kvalitnému vzdelávaniu. Návrh a realizácia konkrétnych opatrení na dosiahnutie tohto cieľa je povinnosťou žalovaného v spolupráci s inými zodpovednými subjektmi, napr. zriaďovateľom školy, obecným úradom. Podľa zistení žalobcu, väčšina obyvateľov lokality *Rúbanka* nemá zabezpečený základný prístup k vode a bývaniu - mnohí z nich žijú na nevysporiadaných pozemkoch, avšak žalovaný namiesto zlepšenia realizácie ich základných sociálnych práv použil verejné zdroje na výstavbu etnicky homogénnej tzv. modulovej školy v tesnej blízkosti lokality obývanej výlučne osobami rómskej etnickej príslušnosti napriek tomu, že rómske deti majú možnosť navštevovať základné školy v okolitých obciach a meste.

2. Na preukázanie dôvodnosti žaloby žalobca k žalobe pripojil listinné doklady: Stanovy žalobcu, Dohodu o vzájomnej spolupráci uzavretú medzi MŠVVaŠ SR, Úradom splnomocnenca vlády SR pre rómske komunity, Obecným úradom v Muránskej Dlhej Lúke, ZŠ v Muránskej Dlhej lúke zo dňa 17.04.2014, Zápisnice zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva Obce Muránska Dlhá Lúka zo dňa 08.02.2014 a 05.03.2014, články TASR: „Muránska Dlhá Lúka musí hľadať nový pozemok pre modulovú školu,“ zo dňa 17.02.2014 a „V Muránskej Dlhej Lúke našli iný pozemok pre stavbu modulovej školy“ zo dňa 19.02.2014, Blog Petra Polláka, splnomocnenca vlády pre rómske komunity „Keď vzdelanie škodí“ zo dňa 05.03.2014, Podklady žalobcu ku kapacitným možnostiam umiestnenia žiakov zo ZŠ Muránska Dlhá Lúka na základné školy v blízkych obciach, konkrétne informácie zo ZŠ Muráň zo dňa 03.05.2014, zo ZŠ Hviezdoslavova v Revúcej, ZŠ J. A. Komenského v Revúcej a ZŠ I. B. Zocha v Revúcej, list žalobcu adresovaný ministrovi školstva a splnomocnencovi vlády pre rómske komunity SR zo dňa 27.03.2014, list štátneho tajomníka MŠVVŠ SR adresovaný žalobcovi zo dňa 12.05.2014, stanovisko žalobcu k záverom diskusného fóra o

realizácii projektu modulových škôl zo dňa 23.06.2014, list štátneho tajomníka MŠVVŠ SR adresovaný žalobcovi zo dňa 11.07.2014, list žalobcu adresovaný starostovi Obce Muránska Dlhá Lúka zo dňa 08.12.2014.

3. Žalovaný v rámci vyjadrenia k žalobe uviedol, že podľa žalobcu mal žalovaný zabezpečiť vzdelávanie detí navštevujúcich 1. stupeň ZŠ Muránska Dlhá Lúka na iných školách, ktoré nie sú etnicky homogénne. V zmysle zákona č. 245/2008 Z.z. (školský zákon), vzdelávanie zabezpečujú školy. Žalovaný SR nemôže zabezpečiť vzdelávanie žiakov na konkrétnej škole, nakoľko mu takáto právomoc nevyplýva zo žiadneho zákona. Žalobca vidí segregáciu v neoprávnenom vylučovaní a oddeľovaní rómskych detí od ostatných detí z majority navštevujúcich iné základné školy v okolitých obciach na základe ich etnického pôvodu. Žalovaný sa však nedopustil žiadneho protiprávneho konania, ktorým by vylúčil alebo oddelil rómske deti od ostatných detí na základe ich etnického pôvodu. S poukazom na § 144 ods. 5; § 20 ods. 5; § 31 ods. 1 školského zákona, žiaci predmetnej modulovej školy si plnia povinnú školskú dochádzku v uvedenej škole na základe ich príslušnosti k tejto škole ako spádovej škole, táto príslušnosť je daná školským obvodom, v ktorom majú žiaci trvalý pobyt, a nie ich príslušnosťou k rómskemu etniku. Na plnenie povinnej školskej dochádzky prihlasuje dieťa jeho zákonný zástupca buď v spádovej škole alebo inej škole podľa vlastného výberu. Nie je preto jasné, ako by mohla SR vylúčiť rómske deti od detí z majority navštevujúcich iné základné školy v okolitých obciach, keď SR do procesu výberu a prihlasovania konkrétneho žiaka do konkrétnej školy vôbec nevstupuje. Nikto nemôže nútiť rodičov rómskych detí prihlásiť svoje deti do určitej školy z dôvodu naplnenia kritérií etnickej a sociálnej rôznorodosti školy, či z iného dôvodu. Taktiež nemožno nútiť zákonných zástupcov detí z majority prihlásiť svoje deti z uvedených dôvodov do určitej školy, resp. aby v takejto škole zotrvali. Prihlasovanie detí na povinnú školskú dochádzku je regulované zákonom a založené na slobodnej voľbe školy zákonným zástupcom dieťaťa. Zákon ani nedefinuje pojmy ako: majorita, etnicky a sociálne rôznorodá škola, etnicky homogénna škola a pod., ako pojmy používa žalobca. Žiaden zákon taktiež neustanovuje povinnosť štátu, úradov, školy, príp. zákonných zástupcov detí zaraďovať deti do škôl podľa etnických kritérií, ani spôsob takého zaraďovania. Ak by takéto ustanovenie aj existovalo, bolo by diskriminačné a v rozpore s princípom slobodnej voľby školy zákonným zástupcom dieťaťa. Podľa žalobcu je existujúci stav nevyhnutné riešiť na základe analýzy, súčasťou ktorej má byť zváženie možnosti zabezpečenia účinnej školskej dopravy rómskych žiakov do iných základných škôl v okolitých obciach s tým, že návrh a realizácia konkrétnych účinných opatrení je podľa žalobcu povinnosťou žalovaného v spolupráci so zriaďovateľom školy či okresným úradom. V zmysle § 8 ods. 6,7,8,9 zákona č. 596/2003 Z.z. o štátnej správe v školstve a školskej samospráve a o zmene a doplnení niekt. zákonov, podľa § 4 ods. 3 písm. g/ zákona č. 396/1990 Zb. o obecnom zriadení, podľa čl. 1, čl. 4 Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie publikovaného v Zbierke zákonov ako Vyhl. ministra zahraničných vecí pod č. 95/1974 Zb., podľa čl. 12 ods. 2 zákona č. 460/1992 Zb. Ústavy SR, financovanie dopravy žiakov do základnej školy mimo obce ich trvalého

bydliska je možné len v taxatívne vymedzených prípadoch vzťahujúce sa na všetkých žiakov v SR bez ohľadu na ich etnický pôvod. V prípade žiakov ZŠ Muránska Dlhá Lúka nie je žiaden dôvod na zabezpečenie a financovanie ich dopravy do školy v inej obci, nakoľko obec Muránska Dlhá Lúka má zriadenú vlastnú ZŠ. Financovanie dopravy rómskych žiakov do škôl nad rámec povinností ustanovených zákonom len z titulu ich etnickej príslušnosti by zakladalo pozitívnu diskrimináciu v zmysle čl. 1 Medzinárodného dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie a čl. 12 ods. 2 Ústavy SR, nakoľko by išlo o trvalé opatrenie vedúce k zachovaniu uvedeného práva pre žiakov z dôvodu ich príslušnosti k rómskemu etniku, rovnaké právo na financovanie dopravy bez splnenia zákonných podmienok by však zrejme nemali žiaci z majority, ak by sa ocitli v porovnateľnej situácii. Zabezpečenie dopravy žiakov do škôl v inej obci a úhrada ich cestovných nákladov je v kompetencii obce a školy, a nie SR ako žalovaného. Zo žiadnych zákonných ustanovení ani nevyplýva oprávnenosť SR vykonať žalobcom požadovanú analýzu.

Podľa žalobcu žalovaný porušil zákon tým, že alokoval verejné zdroje na výstavbu modulovej školy v blízkosti rómskej osady, a to aj napriek tomu, že rómske deti majú možnosť navštevovať základné školy v okolitých obciach a meste. Žalovaný s poukazom na § 7 ods. 10 zákona č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení v znení účinnom do 19.12.2014 uviedol, že obec Muránska Dlhá Lúka ako zriaďovateľ základnej školy využila možnosť a požiadala o financie na výstavbu uvedenej školy, pretože v budove pôvodnej školy nachádzajúcej sa v centre obce sa v stiesnených podmienkach v rodinnom dome tlačilo 80 detí, hoci kapacita bola cca 50 detí. Po zhodnotení celej situácie MŠVVaŠ SR s ďalšími zainteresovanými subjektmi sa rozhodlo obci Muránska Dlhá Lúka ako zriaďovateľovi školy poskytnúť finančné prostriedky 200.000 eur na výstavbu modulovej školy. Ustanovenie § 7 ods. 10 zákona č. 597/2003 Z.z. sa vzťahuje na všetkých žiakov bez rozdielu, preto výstavba predmetnej modulovej školy nebola a nemohla byť etnický motivovaná. Uvedenú skutočnosť dokazuje aj plán výstavby modulových škôl v roku 2015 v obciach, v ktorých nie je žiadne alebo je nízke zastúpenie rómskeho etnika, napr. výstavba modulových škôl v Bratislavskom kraji, dôvodom ich výstavby je zabezpečenie a skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu a nie segregovanie určitej etnickej či inej skupiny obyvateľstva. ZŠ Muránska Dlhá Lúka je určená pre všetky deti bez ohľadu na ich etnickú príslušnosť a zloženie jej žiakov, výstavba a umiestnenie modulovej školy nijako neovplyvnili. Zo Zápisnice zo zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Muránskej Dlhej Lúke z 08.02.2014 vyplýva, že 100% detí zo ZŠ pochádzalo z rómskej osady už v čase, keď škola sídlila v centre obce. Rómske deti majú rovnaký prístup ku vzdelaniu ako všetky ostatné deti a štát im nebráni, aby sa vzdelávali v takej škole a za takých podmienok, ako si sami vyberú. Tvrdenie žalobcu, že rómske deti sa v modulovej škole vzdelávajú za nižších kvalitatívnych podmienok a uvedená škola ich nemôže pripraviť na zodpovedný život v spoločnosti žalobca žiadnym dôkazom nepodložil. Úroveň vzdelávania v školách kontroluje a posudzuje štátna školská inšpekcia a prípade zistenia nedostatkov, uloží škole opatrenia na ich odstránenia, čím si štát zabezpečuje kontrolu nad úrovňou výchovy a vzdelávania a materiálno-technické podmienky v školách. Za odstránenie nedostatkov zistených v rámci inšpekčnej činnosti však

zodpovedá škola, a nie SR. Žalobca v žalobe neuviedol žiaden dôkaz na preukázanie, že so žiakmi v ZŠ Muránska Dlhá Lúka sa zaobchádza menej priaznivo ako so žiakmi na iných školách, čo žalobca považuje za priamu diskrimináciu. Skutočnosť, že túto školu navštevujú prevažne žiaci rómskeho etnika neznamená, že sa s nimi zaobchádza menej priaznivo. Žiaden zákon nepredpisuje, že v základnej škole musia mať zastúpenie žiaci rôznej etnickej príslušnosti, príp. žiaci všetkých možných etník na Slovensku, pričom by bolo za diskrimináciu možné považovať aj vzdelávanie žiakov prevažne maďarskej národnosti na školách na južnom Slovensku, príp. rusínskej národnosti na školách na východnom Slovensku. Žalovaný SR za etnické zloženie, ani za zaobchádzanie so žiakmi na základných školách nezodpovedá. Rovnako predmetnú modulovú školu postavila obec ako zriaďovateľ školy a výstavba modulovej školy nemôže zakladať segregáciu na etnickom princípe, nakoľko škola je určená pre všetkých žiakov bez ohľadu na ich etnickú príslušnosť. Samotná výstavba školy sa riadi Stavebným zákonom a pokiaľ stavebný úrad udelí stavebníkovi stavebné povolenie, ide o stavbu postavenú v súlade so zákonom. V uvedenom prípade bola stavebníkom Obec Muránska Dlhá Lúka (a nie štát), ktorá je aj vlastníkom predmetnej modulovej školy. Pozemok na výstavbu školy vybrala Obec, a nie štát, pričom táto povinnosť obci ako zriaďovateľovi školy vyplynula z Dohody o vzájomnej spolupráci zo dňa 17.04.2014 a mohla vybrať na výstavbu školy len pozemok v jej vlastníctve. Výstavba školy na predmetnom pozemku bola objektívne odôvodnená sledovaním oprávneného záujmu, t.j. zabezpečenie vhodných podmienok na vzdelávanie žiakov, ktorí sa tlačili v nevyhovujúcich priestoroch rodinného domu, a bola primeraná a nevyhnutná na dosiahnutie takého záujmu.

Žalovaný poukázal na neurčitost' žalobných petitov, prvý petit žaloby je aj nelogický, nevykonateľný, v rozpore so zákonom, ktorý nedefinuje pojem „účinné preventívne opatrenia“, ktoré konkrétne opatrenia žalobca nešpecifikoval. V druhom petite žaloby žalobca neoznačil, čo by mal desegregačný plán obsahovať a desegregačný plán zákon nedefinuje, z petitu nevyplýva, ako má analýza súčasného stavu vzdelávania detí na ZŠ Muránska Dlhá Lúka a na základných školách v okolitých obciach a mestách v okrese Revúca vyriešiť údajnú diskrimináciu Rómov v ZŠ Muránska Dlhá Lúka a prečo je potrebné takúto analýzu vykonať. Neurčitost' druhého petitu je aj v tom, že žalobca nešpecifikoval konkrétne opatrenia na odstránenie diskriminácie ani konkrétne preventívne opatrenia na zabránenie diskriminácie, ktoré má v budúcnosti žalovaný prijať a akým spôsobom. Tretí petit je podľa žalovaného taktiež neurčitý vzhľadom na neohraničenost' lehoty na plnenie, nie je z neho zrejmé ktorý štátny orgán má presne splniť povinnosti navrhnuté žalobcom. Žalovaným je SR, za ktorú v súčasnosti koná pred súdom MŠVVaŠ SR, ide však len o procesné zastúpenie SR a nie je možné toto ministerstvo stotožňovať so SR ako subjektom povinným plniť povinnosti navrhnuté v petite. Z návrhu nie je zrejmé, čoho sa žalobca domáha, je potrebné, aby sám žalobca vymyslel desegregačný plán a všetky opatrenia na odstránenie a predchádzanie diskriminácie rómskych detí na ZŠ Muránska Dlhá Lúka vrátane časového horizontu ich realizácie.

Podľa žalovaného, žalobca v žalobe neoznačil, akým konkrétnym konaním žalovaného došlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania a nepreukázal priamu príčinnú súvislosť medzi

týmto konkrétnym konaním žalovaného a porušením antidiskriminačného zákona. Žalobca vidí priamu diskrimináciu v nečinnosti žalovaného t.j. ignorovaní skutočnosti, že rómske deti sú vzdelávané v etnicky homogénnej škole v budove modulovej školy, ako i vo výstavbe predmetnej modulovej školy. Pokiaľ ide o ignorovanie skutočnosti, že deti sú vzdelávané v etnicky homogénnej škole, uvedenú činnosť/nečinnosť nedefinuje žiaden zákon, preto nie je jasné, čo sa pod „ignorovaním“ presne rozumie. Zákon stanovuje povinnosť konkrétnym subjektom, ktoré sa dopustili diskriminačného konania v určitom právnom vzťahu, ale nie štátu ako celku, preto sa žalobca SR nemohla dopustiť protiprávneho konania namietaným ignorovaním diskriminácie v predmetnej modulovej škole, žiaden zákon neustanovuje, že samotné vzdelávanie detí v škole s prevahou určitého etnika je protiprávne. Pokiaľ ide o výstavbu modulovej školy, žalovaný školu nepostavil, jej výstavbu realizovala obec ako zriaďovateľ a aj je v jej vlastníctve. Budova školy nie je spôsobilá spôsobiť diskrimináciu vo vzdelávaní, nakoľko samotná stavba toto vzdelávanie neposkytuje. Pokiaľ ide o umiestnenie školy, pozemok na výstavbu školy vybrala Obec Muránska Dlhá Lúka, a nie štát. Za priamu diskrimináciu vo forme segregácie na základe etnického pôvodu považuje žalobca tiež vzdelávanie detí v etnicky homogénnej škole, avšak žalovaný deti nevzdeláva, vzdeláva ich škola, preto namietané diskriminačné konanie nemožno považovať za konanie žalovaného.

Zo žaloby nevyplýva, že vzdelávanie žiakov v modulovej škole sa uskutočňuje z dôvodu ich príslušnosti k rómskemu etniku. Uvedená skutočnosť je rozhodujúca pre odlíšenie diskriminačného konania od nediskriminačného. Predmetná modulová škola je určená pre všetkých žiakov s trvalým bydliskom v Muránskej Dlhej Lúke bez ohľadu na ich etnickú príslušnosť, avšak uvedení žiaci môžu navštevovať aj inú školu, ak sa tak rozhodnú ich zákonní zástupcovia a povolí to riaditeľ tejto školy. Zo žaloby taktiež nevyplýva, že sa s rómskymi žiakmi v modulovej škole v Muránskej Dlhej Lúke zaobchádza v oblasti ich prístupu a poskytovania vzdelávania inak ako s inými žiakmi v iných školách alebo že žiaci tejto školy sú vzdelávaní v modulovej škole za horších kvalitatívnych alebo kvantitatívnych podmienok ako žiaci na iných školách. Ak by aj modulová škola poskytovala žiakom vzdelanie za horších podmienok ako iné školy, automaticky by to neznamenal porušenie zásady rovnakého zaobchádzania, k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania by došlo len vtedy, ak by sa tak dialo z dôvodu príslušnosti žiakov školy k rómskemu etniku. Preto v danom prípade nedošlo k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania v zmysle antidiskriminačného zákona, príp. za porušenie zásady nenesie zodpovednosť štát. S poukazom na uznesenie Ústavného súdu SR sp.zn. IV: ÚS 16/09 z 30. apríla 2009 žalobca musí prioritne uniesť dôkazné bremeno týkajúce sa skutočností, z ktorých možno odvodiť, že došlo k priamej alebo nepriamej diskriminácii, resp. porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania. Žalobcom oznámené skutočnosti nenasvedčujú tomu, že s rómskymi žiakmi v Muránskej Dlhej Lúke sa zachádza inak ako s inými žiakmi na iných školách a že za údajné diskriminačné konanie zodpovedá žalovaný, t.j. SR.

Priama príčinná súvislosť medzi namietaným konaním/nekonaním žalovaného a porušením zásady rovnakého zaobchádzania neexistuje. Výstavba modulovej školy v Muránskej Dlhej Lúke by nemohla mať za následok nerovnaké zaobchádzanie s rómskymi žiakmi v

predmetnej škole. Stavba ako taká predstavuje len materiálny predpoklad vzdelávania žiakov, ktorého splnenie žalobca namietal. Budova vzdelanie neposkytuje, poskytuje ho konkrétna škola. Samotná výstavba modulovej školy ani neovplyvnila zloženie žiakov školy, nakoľko v ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke prevládalo rómske etnikum už v čase, keď škola sídlila v centre obce.

Podľa informácií uvedených na webovej stránke predmetnej školy je budova modulovej školy dvojpodlažná, úplne nová, na prízemí sa nachádza učebňa pre nultý ročník a I. oddelenie ŠKD, veľká školská jedáleň s výdajňou stravy a šatňa pre žiakov. Na 1. poschodí sa nachádzajú 4 učebne pre 1. až 4. ročník, II. oddelenie ŠKD, na oboch poschodiach sa nachádzajú hygienické zariadenia pre žiakov a učiteľov, na 1. poschodí je umiestnený kabinet, zborovňa spojená s riaditeľňou, v 4. triede je sklad učebníc. Všetky učebne sú vybavené potrebným nábytkom, školské lavice sú výškovo nastaviteľné. Vo všetkých učebniach na poschodí bude interaktívna tabuľa, v učebni pre nultý ročník televízor s DVD, v počítačovej učebni na poschodí je 10 počítačov pre žiakov, v zborovni je uložených 5 notebookov pre žiakov, v učebni pre nultý ročník sú fit lopty a žinenky, pribudnú rebriny. Z popisu vybavenia školy a z fotografií uverejnených na webovej stránke školy vyplýva, že do novej budovy sa presťahovali žiaci z bývalého rodinného domu, v ktorom škola pôvodne sídlila, v tomto dome s kapacitou 50 ľudí sa učilo 78 žiakov, jedna z tried nemala rozlohu ani 10 m², v inej nebol naplnený limit dostatočného prísunu denného svetla. Podľa žalobcu sa štát dopustil diskriminačného konania, lebo prispel na výstavbu novej školy v blízkosti bydliska žiakov sumou 200000eur zo štátneho rozpočtu, avšak ak by štát neposkytol tieto financie, žiaci by sa do dnešného dňa tlačili v izbičkách rodinného domu v centre obce.

4. Žalovaný k vyjadreniu k žalobe pripojil listinné doklady: Zoznam nerómskych obcí s plánovanou výstavbou modulových škôl v roku 2015, LV č. 958 kat. úz. Muránska Dlhá Lúka, fotografie priestorov predmetnej modulovej školy a ihriska v Muránskej Dlhej Lúke.

5. Podaním doručeným súd dňa 05.09.2018, **ktorej zmenu súd pripustil** uznesením tunajšieho súdu č.k. 21C/698/2015-314 zo dňa 05.11.2019, sa žalobca domáhal : **a/** určenia, že žalovaný porušil zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijal dostatočné preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v Základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka, na základe ich etnického pôvodu, **b/** uloženia povinnosti žalovanému prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky do troch mesiacov vypracovať tzv. desegregačný plán obsahujúci analýzu súčasného stavu vzdelávania detí v Základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka a na základných školách v okolitých obciach a mestách do vzdialenosti 25 km od obce Muránska Dlhá Lúka a návrh účinných opatrení na odstránenie diskriminácie rómskych detí na základe ich etnického pôvodu v Základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka, vrátane časového horizontu ich realizácie a preventívnych opatrení na zabránenie diskriminácie do budúcnosti, **c/** uloženia povinnosti žalovanému prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky do troch rokov od

právoplatnosti rozsudku splniť opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v Základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka vyplývajúce z vypracovaného tzv. desegregačného plánu.

6. Žalobca k vyjadreniu žalovaného uviedol k namietaným nedostatkom petitu a námietkam žalovaného k meritu veci, že pojem „preventívne opatrenia“ je súhrnným označením všetkých možných opatrení, ktorými mohol a mal diskriminácii žalovaný predísť a zabrániť jej, ako aj tých, ktorými mohol a mal diskrimináciu rómskych detí v škole odstraňovať, pričom pojem „prijímanie opatrení pred diskrimináciou“ používa aj v § 2 ods. 3 antidiskriminačný zákon.

Žalobca má za to, že dôkazné bremeno vo vzťahu k tvrdenému a preukázanému vzdelávaniu rómskych detí v etnicky homogénnej škole v ZŠ Muránska Dlhá Lúka uniesol a dôkazné bremeno o tom, že žalovaný prijal opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a na odstránenie diskriminácie je na žalovanom. Žalovaný vo vyjadrení neuviedol ani jedno dostatočne účinné konkrétne opatrenie, ktoré prijal vo vzťahu k ochrane pred diskrimináciou v prejednávanej veci a ak týmto opatrením mala byť výstavba modulovej školy, uvedené malo za následok skôr opačný efekt.

Podľa žalobcu, identifikovaniu a voľbe najvhodnejších a účinných opatrení na odstránenie diskriminácie predchádza hĺbková analýza súčasného stavu vzdelávania detí na tejto ZŠ a na okolitých školách z hľadiska zabezpečenia rovného prístupu rómskych detí k vzdelaniu. Analýza by podľa žalobcu okrem údajov o celkovom počte žiakov v škole, v jednotlivých ročníkoch a triedach obsahovať tiež podiel detí rómskej etnickej menšiny, analýza by mala tiež zohľadňovať celkovú kapacitu jednotlivých škôl, údaje o aktuálnom demografickom vývoji v obci a okolitých obciach a ďalšie skutočnosti dôležité pre vytvorenie komplexného obrazu o aktuálnej situácii a o období najbližších rokov. Desegregačný plán by mal obsahovať aj opatrenia na predchádzanie diskriminácie a koncentrácie sociálne znevýhodnených rómskych detí v samostatnej škole, či samostatných triedach, aby nedochádzalo ani k ich následnej segregácii. Je neopodstatnené presúvanie zodpovednosti žalovaným výlučne na školy a zriaďovateľov, opatrenia a čiastkové úlohy, ktoré žalovanému vyplynú z desegregačného plánu, ktorý vypracoval, povedie k účinnejšej naplnenosti, ako keby ich striktne nariadil iný subjekt.

7. Žalovaný k vyjadreniu žalobcu uviedol, že v prvom žalobnom petite pojem „dostatočné preventívne opatrenia“ je pojmom neurčitým, lebo nie je jasné, kedy sú podľa žalobcu preventívne opatrenia dostatočné a kedy nie. V druhom petite žalobca nešpecifikoval pojem „stav vzdelávania detí“, ani neuviedol, čo by mala „analýza súčasného stavu vzdelávania“ obsahovať a ako má uvedená analýza odstrániť údajnú diskrimináciu Rómov v ZŠ Muránska Dlhá Lúka (ďalej len „predmetná modulová škola“). Keďže druhý petit je neurčitý, žalobca podľa tretieho petitu môže plniť akýkoľvek desegregačný plán, ktorý si vymyslí, bez možnosti kontroly tohto plnenia súdom, resp. exekútorom. Preto navrhované petity sú nevykonateľné.

Podľa žalovaného, vzdelávanie rómskych detí v predmetnej modulovej škole nepovažuje za

segregáciu s poukazom na dôkazy podporujúce jeho tvrdenia:

-Podľa vyjadrenia riaditeľa predmetnej modulovej školy PaedDr. Norberta Holéczyho, žiakmi z majority v obci Muránska Dlhá Lúka sú z demografického aspektu, podľa vekovej štruktúry, žiaci modulovej školy pochádzajúci z rómskeho etnika. Počet všetkých detí od 0-14 rokov v obci Muránska Dlhá Lúka je 212, počet detí rómskeho etnika je 153, počet detí nerómskeho etnika je 59. O prijatie do ZŠ Muránska Dlhá Lúka si nepodal žiadosť žiaden zástupca dieťaťa z nerómskeho etnika. Žiadosti o prijatie nesmerujú ani do najbližšej ZŠ Muráň, ale väčšinou do jednej z 3 ZŠ v Revúcej. Vyučovanie v nultom až 4. ročníku v modulovej ZŠ Muránska Dlhá Lúka sa orientuje výlučne na žiaka, na výchovu plnohodnotnej osobnosti, v škole sú vytvorené pre všetkých žiakov bez rozdielu také podmienky na vzdelávanie, ktoré im pomáhajú prekonať bariéry v učení a podporia rozvoj ich individuálneho potenciálu. Žiaci školy počas výchovno-vzdelávacieho procesu získavajú základné, doposiaľ v rodine a komunite nepoznané sociálne, hygienické a spoločenské návyky. Škola orientuje svoje aktivity na citlivé a postupné zoznamovanie sa žiakov s iným ako domácim prostredím.

Medzi konkrétne príklady, ktorými sa v ZŠ Muránska Dlhá Lúka realizuje inkluzívne vzdelávanie, zoznamovanie s prostredím majoritnej spoločnosti a integrácia s deťmi majoritnej - nerómskej skupiny sú: Projekt „Poznaj sám seba a svoje okolie“(jazda vlakom, nechať sa obslúžiť v reštaurácii či cukrárni, nechať sa ostrihať v kaderníctve, naučiť sa praktickú zručnosť využiteľnú v budúcnosti, vidieť, ako sa pečie chlieb, resp. iný technologický postup, navštíviť filmové či divadelné predstavenie, navštíviť veľké mesto s veľkými obchodmi, s výtahom či eskalátorom, stretnúť sa s významnou osobnosťou); Športové súťaže a aktivity (cezpoľný beh v Revúcej, oblastné kolo vo vybíjanej, futbalové turnaje v rôznych mestách a obciach, z čoho jeden turnaj už 2 roky organizuje aj ZŠ Muránska Dlhá Lúka, turnaj v prehadzovanej, základný plavecký výcvik, základný lyžiarsky výcvik); Škola v prírode (v šk. roku 2017/2018 sa jej zúčastnilo 20 žiakov v Hoteli Telgárt v obci Telgárt, pričom žiaci modulovej školy boli ubytovaní v apartmánovom dome spolu s vrstovníkmi pochádzajúcimi z nerómskeho etnika, a tiež z miest ako BA, KE); Účasť na nadnárodnom koncerte s názvom „Integrácia v Bratislave.

ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke prezentuje svoje dobré výsledky, aktivity a netradičné inovatívne formy výchovy a vzdelávania prostredníctvom médií, informuje o svojej práci občanov obce, ale predsudky ohľadne negatívneho vnímaniu minoritnej časti obyvateľstva majoritou neumožňujú získať záujem zo strany majority. Etnické zloženie obce Muránska Dlhá Lúka potvrdzuje, že z celkového počtu obyvateľov 936 je 422 občanov rómskeho etnika a 514 nerómskeho. Modulová neplnoorganizovaná ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke odbremeňuje deti od dochádzania do veľkých škôl, pre tieto deti, ktoré predtým neboli ďalej ako od rómskej osady, cestovanie predstavuje neriešiteľný problém prameniáci z absencie akýchkoľvek návykov. Deti nastupujúce na povinnú školskú dochádzku väčšinou nepoznajú, nemajú sociálne, stravovacie, hygienické návyky, nepoznajú jazyk nielen majority, ale je problém aj v komunikácii v rómštine, čo všetko zabezpečuje deťom predmetná modulová škola. Tieto deti majú obavy zo vstupu do im neznámeho prostredia, a teda postupná tzv.

integračná fáza, ktorú strávia v ZŠ Muránska Dlhá Lúka je pre ne tou najlepšou alternatívou. Tieto skutočnosti konštatovala aj ŠSI a publikovala ich v správe o výsledkoch školskej inšpekcie dňa 13.12.2017.

Zmyslom edukačného procesu je násilné umiestnenie detí z osady do veľkých neosobných škôl, kde budú pociťovať svoj handicap alebo postupnými krokmi ich začleniť do neznámeho prostredia. Žalobca nebol na miestach, z ktorých rómske deti pochádzajú, nevie posúdiť, aký skok v ich životoch znamená vstup do školy, o tieto deti podľa vedomostí žalovaného neprejavil doteraz nikto záujem, preto podnet žalobcu ako občianskeho združenia z Košíc považuje žalovaný za nekompetentný nezohľadňujúci každodennú realitu žiakov a pedagógov školy.

- Podľa vyjadrenia Okresného úradu Banská Bystrica, odboru školstva č. OU-BB-PS1/2018 zo dňa 04.10.2018 sa vo vzdialenosti 25 km od obce Muránska Dlhá Lúka nachádza 5 plnoorganizovaných základných škôl (ZŠ Muráň č. 353 - školský obvod pre obec Muránska Dlhá Lúka - školu navštevuje 169 žiakov, doteraz nebol odmietnutý ani jeden žiak z Muránskej Dlhej Lúky, prijatí 2 žiaci na 1. stupeň); ZŠ J. A. Komenského v Revúcej (kapacita školy 540 žiakov, k 15.09.2018 bol počet žiakov 441, k 3.10.2018 navštevujú školy 2 žiačky s trvalým pobytom v Muránskej Dlhej Lúke, k 03.10.2018 škola neeviduje žiadnu žiadosť rodiča z Muránskej Dlhej Lúky o prijatie dieťaťa do ZŠ, žiadni žiaci z Muránskej Dlhej Lúky, ktorí prišli na zápis, neboli odmietnutí); ZŠ Hviezdoslavova 1 v Revúcej (celková kapacita školy 680 žiakov, navštevuje ju 403 žiakov, 9 žiakov je s trvalým bydliskom v Muránskej Dlhej Lúke, všetci boli prijatí na základe žiadostí ich zákonných zástupcov, žiaden žiak, ktorý prišiel na zápis z Muránskej Dlhej Lúky, nebol odmietnutý); ZŠ I. B. Zlocha v Revúcej (kapacita školy je 300 žiakov, navštevuje ju 289 žiakov, žiadne dieťa z Muránskej Dlhej Lúky neprišlo na zápis do ZŠ); ZŠ Sídlisko 156, Sirk (kapacita školy je 217 žiakov, z Muránskej Dlhej Lúky neprišlo žiadne dieťa na zápis do školy, teda nebolo žiadne dieťa odmietnuté). Z tohto vyplýva, že kapacity základných škôl v okruhu 25 km od obce Muránska Dlhá Lúka sú dostatočné, ale zákonní zástupcovia detí nemajú záujem, aby deti navštevovali vzdialenejšie ZŠ, náklady na dopravu v zmysle platnej legislatívy sú rodičom preplácané len v rámci určeného školského obvodu - do obce Muráň. K otázke etnického zloženia ZŠ sa OU Banská Bystrica, odbor školstva vyjadriť nevedel, lebo takéto štatistické údaje sa nezberajú.

- Podľa správy o výsledkoch školskej inšpekcie zo dňa 13.12.2017 č. 6030/2017-2018 vykonanej v dňoch od 08.11.2017 do 9.11.2017 a 13.11.2017 v predmetnej modulovej škole, tri školské roky bola škola súčasťou medzinárodného projektu „Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunít“. Škola iniciovala stretnutia s rodičmi s cieľom informovať ich o výchovno-vzdelávacích výsledkoch žiakov, vzhľadom na nízky záujem, pedagógovia vyvíjali aktivity smerom k nim - pozvánky na individuálne pohovory, písomné predvolania a pod., výrazným prínosom v tejto oblasti bola úzka spolupráca učiteľky školy Mgr. Podolinskej s rómskou komunitou v osade, za ktorý individuálny prístup nad rámec bežných povinností a intenzívnu prácu so zákonnými zástupcami žiakov bol jej udelený titul Biela vrana v r. 2016 alianciou Fair-play a VIA

IURIS; škola sa zapojila do projektov a súťaží, v ktorých žiaci získavali popredné umiestnenia; spolupracovala pri realizácii spoločenských, športových a kultúrnych aktivít s okolitými školami a rozvíjala kontakty s miestnymi organizáciami. Odbornosť vyučovania bola zabezpečená na 85,25%, v subjekte pôsobila i asistentka učiteľa. V závere Správy bolo okrem iného uvedené, že modulová škola mala vypracované školské vzdelávacie programy, ktorých cieľom bola integrácia žiakov z odlišného kultúrneho a sociálne znevýhodneného prostredia, ochrana ich minoritnej kultúry a podpora ich úspešnosti v majoritnej spoločnosti. Pri ich zostavovaní bola prvoradá pozornosť venovaná potrebe primerane schopnostiam osvojiť si štátny jazyk, v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania dobrá úroveň priestorových podmienok umožňovala realizáciu SkVp. ZŠ do roku 2015 sídlila v strede obce v rodinnom dome s nevyhovujúcimi priestorovými podmienkami, už v tom čase školu navštevovali výlučne žiaci z rómskej osady. Z tohto ako aj ďalších dôvodov - vzdialenosť osady od školy, neupravená cesta z osady do obce bez chodníkov, nevyhovujúce oblečenie a obuv detí - bolo nevyhnutné riešiť túto problematiku, pričom riešením bola výstavba modulovej školy s vytvorením optimálnych podmienok na zabezpečenie pravidelnej školskej dochádzky a učenia žiakov. Pre vyučovací proces bola príznačná pozitívna pracovná atmosféra posilňovaná empatickým prístupom vyučujúcich ku žiakom. V porovnaní s výsledkami komplexnej inšpekcie vykonanej v roku 2011/2012 nastalo zlepšenie v oblasti podmienok výchovy a vzdelávania z priemernej na dobrú úroveň, k čomu prispelo vybudovanie modulovej školy, jej zariadenie novým nábytkom a vybavenie didaktickou technikou, čo pozitívne vplývalo na žiakov v oblasti vzdelávacej, sociálno-emocionálnej, hygienickej.

- Podľa Správy o výchovno-vzdelávacej činnosti, jej výsledkoch a podmienkach ZŠ Muránska Dlhá Lúka 321 v šk. roku 2017/2018, nastolený trend inkluzívneho vzdelávania a starostlivosť zo strany zainteresovaných prospieva žiakom školy po stránke výchovnej i vzdelávacej, ako i v oblasti školou preferovanej sfére integrácie a sociálnej inklúzie. V edukačnom procese boli uprednostňované aj na podnet ŠŠI prvky progresívnych a inovačných metód, učitelia sa zamerali na aktivity rozvíjajúce myšlienkové procesy žiakov, sebahodnotenie žiakov. Počet detí zapísaný do školského klubu detí k 15.09.2017 bolo 20 a k 31.08.2018 bolo 50.

- Podľa listiny nazvanej Úspechy modulovej školy uspel projekt modulovej školy ZŠ Muránska Dlhá Lúka „Žijeme medzi vami“ v hodnotení hodnotiacej komisie Granáttu v konkurencii 38 projektov a získal 1. miesto. V súťaži Som neNORMALne fér 2016 získala 3. miesto, žiak modulovej školy bol ocenený v celonárodnej literárnej súťaži Práva detí očami detí, učiteľka modulovej školy Mgr. Podolinská ako jediná učiteľka z Banskobystrického kraja sa stala účasťou TOP 10 finalistov v súťaži Global teacher prize „Učiteľ Slovenska“.

- „Letecká snímka Muránskej Dlhej Lúky“ vyplýva vystavenie veľkej budovy modulovej školy, ktorá sa do intravilánu obce postaviť nedala. Modulová škola stojí na pozemku obce a vedľa nej sa nachádza komunitné centrum, veľké futbalové ihrisko a vyasfaltované tenisové ihrisko.

Podľa žalovaného, „segregácia“ podľa definície v metodickej príručke na prevenciu a

odstraňovanie segregácie rómskych žiakov „Školy proti segregácii“ vydanéj oz eduRoma-roma Education Projekt je segregácia vo výchove a vzdelávaní rómskych žiakov je závažným typom priamej alebo nepriamej diskriminácie. Spočíva v prijatí a uplatňovaní takých legislatívnych a praktických opatrení a ich obhajobe, ktorých cieľom, prejavom alebo dôsledkom je fyzické alebo symbolické oddeľovanie rómskych žiakov od ostatných na základe ich etnického pôvodu, príslušnosti k národnostnej menšine, alebo sociálneho postavenia. Segregáciou je aj udržiavanie praxe fyzického oddeľovania a neprijatie účinných opatrení na jej odstránenie. Segregáciou nie je odlišné zaobchádzanie alebo prístupy, ktoré sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného, najlepšieho záujmu rómskych žiakov, pričom prostriedky na jeho dosahovanie sú primerané a na určitý čas nevyhnutné. Dôsledkom segregácie je: poskytovanie výchovy a vzdelávania za objektívne nižších kvalitatívnych podmienok vplývajúcich na nedostatočný všestranný rozvoj osobnosti žiaka, na jeho nedostatočnú socializáciu a integráciu do spoločnosti v porovnaní s ostatnými žiakmi; nerovný prístup k právu na vzdelanie; zvyšovanie napätia medzi rómskou a nerómskou populáciou.

Vzdelávanie detí v predmetnej modulovej škole podľa žalovaného nemožno považovať za segregáciu, lebo modulovú školu nenavštevujú žiaci z dôvodu ich príslušnosti k rómskemu etniku, ale z dôvodu demografického zloženia obce Muránska Dlhá Lúka, kde je 41,5% obyvateľstva rómskej národnosti, preto sa nejedná o oddeľovanie rómskych žiakov od majority; vzdelávanie žiakov 1.-41 ročníka v modulovej škole je odôvodnené sledovaním najlepšieho záujmu rómskych žiakov, ktorým je absolvovanie 1. stupňa ZŠ v rodnej obci, vzdelávanie v modulovej škole je pre žiakov primeraným prostriedkom pre ich začlenenie do školského systému a osvojenie si návykov majority, uvedené vzdelávanie trvá len do 5. ročníka, následne sa žiaci vzdelávajú v ZŠ v obci Muráň; vzdelávanie rómskych žiakov v modulovej škole nemá segregáčne dôsledky. S poukazom na § 144 ods. 5 školského zákona upravuje právo zákonného zástupcu na slobodnú voľbu školy pre svoje dieťa, súčasťou ktorého je právo na výber školy aj podľa etnickej príslušnosti dieťaťa.

8. **Žalobca k vyjadreniu žalovaného** uviedol, že aj napriek doloženým dôkazom žalovaný neunesol v spore dôkazné bremeno a nevyvrátil v žalobe tvrdené porušenie zásady rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k organizácii vzdelávania rómskych detí na ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke. Tvrdenie žalovaného, že žalobca nepreukázal znevýhodnenie rómskych žiakov v porovnaní s nerómskymi je v rozpore s rozhodovacou praxou ESLP (napr. vo vydaných rozhodnutiach Sampani a ostatní proti Grécku z 11.12.2002, sťažnosť č. 59608/09, rozhodnutie Komory ESLP vo veci Lavidá a ostatní proti Grécku z 30.5.2013, sťažnosť č. 7973/10, rozhodnutie Veľkého senátu ESLP vo veci D.H. a ostatní proti Českej republike z 13.11.2007, sťažnosť č. 57325/00, rozhodnutie Veľkého senátu ESLP vo veci Oršuš a ostatní proti Chorvátsku z 16.03.2010, sťažnosť č. 15766/03, rozhodnutie Komory ESLP vo veci Horváth a Kiss proti Maďarsku z 29.01.2013, sťažnosť č. 11146/11,) ktorý uzavrel, že segregované vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej škole vždy samo o sebe na prvý pohľad predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania. Žalobca ďalej

uviedol, že vzdelávanie rómskych detí v etnicky homogénnej škole predstavuje porušenie zásady rovnakého zaobchádzania bez ohľadu, z akých príčin k nemu došlo, žalovaným označené príčiny segregácie sú irelevantné a žalovaný sa nemôže zbaviť zodpovednosti za protiprávny stav argumentáciou, že sa nedopustil protiprávneho konania a že segregácia rómskych žiakov v škole vznikla v dôsledku demografického vývoja v danej obci a slobodného rozhodnutia zákonných zástupcov žiakov. Rozhodujúce je, že právo na vzdelanie rómskych detí navštevujúcich ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke je ich oddelením do etnicky homogénnej školy porušované a žalovaný tento protiprávny stav udržiava a doposiaľ neprijal žiadne účinné opatrenia na to, aby protiprávny stav odstránil a ich diskriminácii predišiel, naopak, výstavbou modulovej školy mimo obce v tesnej blízkosti lokality Rúbanka obývanej výlučne Rómami, protiprávny stav udržiava. Na uvedenom protiprávnom stave nezmenia nič ani aktivity školy. Vo vzdialenosti od obce Muránska Dlhá Lúka je 5 plnoorganizovaných základných škôl, ktorých kapacity sú dostatočné aj na prijatie rómskych detí z obce Muránska Dlhá Lúka, rodičia nemôžu dať platný súhlas s diskriminačným zaobchádzaním voči ich deťom a je povinnosťou žalovaného ako štátu prijať opatrenie, ktoré umožnia rómskym deťom navštevovať školy spoločne s deťmi z majority.

Skutočnosť, že kontrolný orgán Štátna školská inšpekcia podľa Správy zo dňa 13.12.2017 nezistila na predmetnej ZŠ protiprávny stav svedčí o tom, že žalovaný nemá vytvorené dostatočné efektívne mechanizmy na odhaľovanie diskriminácie a v prípade jej zistenia na jej sankcionovanie.

Definícia „segregácie“ uvedená v metodickej príručke vydanéj mimovládnu organizáciou Edu Roma, je podľa žalobcu len návrh definície zo strany autorov publikácie.

9. Podaním doručeným súdu dňa 16.04.2019 zaslal súdu na doplnenie dokazovania listinné dôkazy: Odborné vyjadrenia odborníčov a odborníka z oblasti sociológie, psychológie a pedagogicky s dopadom na vzdelávanie rómskych detí v segregovanom školskom prostredí na samotné rómske deti a spoločnosť ako takú, a to Odborný sociálno -psychologický posudok vypracovaný Prof. PhDr. Janou Plichtovou, PhD. z Katedry psychológie Filozofickej fakulty UK v Bratislave obsahujúci odpovede na otázky: aké psychologické a psychosociálne dopady má segregácia na príslušníkov rasových a etnických menšín v spoločnosti? a aké psychologické a psychosociálne dopady má vzdelávanie detí rasových a etnických menšín v segregovanom školskom prostredí?. Odborné stanovisko vypracované Doc. PaedDr. Alicou Petrasovou, PhD. z Pedagogickej fakulty PU v Prešove obsahuje odpoveď na otázku: aké dopady na výchovu a vzdelávanie rómskych detí so SZP má organizácia ich vzdelávania v segregovanom školskom prostredí? Odborné sociologické stanovisko vypracované Mgr. Ing. Danielom Škoblom, PhD., výskumníkom Inštitútu pre výskum práce a rodiny Bratislava obsahuje odpoveď na otázku : Aké negatívne sociálne dopady má vzdelávanie detí rasových menšín v segregovanom školskom prostredí?

10. Rozsudkom bývalého Okresného súdu Bratislava III č.k. 21C/698/2015-343 zo dňa 06.02.2020 súd žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol a žalovanému voči žalobcovi nepriznal náhradu trov konania. Dôvodom zamietnutia žaloby bol právny záver, že

žalovaný v konaní preukázal, že cieľom postaviť modulovú školu v lokalite obývanej iba rómskym etnikom nebolo oddeliť rómske deti od ostatných majoritných detí iného etnika, t.j. segregovať rómske deti a zamedziť ich vzájomným kontaktom, nakoľko z vykonaného dokazovania vyplynulo, že uvedenú školu navštevujú rómske deti z dôvodu, že je pre ne spádovou školou, určenou pre rómske aj nerómske deti, ktorej príslušnosť je daná školským obvodom, v ktorom majú tieto deti trvalý pobyt s tým, že v konaní bolo listinnými dôkazmi predloženými žalobcom preukázaný dôvod výstavby tejto ZŠ (Zápisnica z 20. zasadnutia Obecného zastupiteľstva v Muránskej Dlhej Lúke zo dňa 08.02.2014), z ktorých vyplýva, že v pôvodnej škole sa v 5-izbovom rodinnom dome s kapacitou 50 detí vyučovalo v stiesnených pomeroch 80 detí a na okolité ZŠ v obci Muráň, meste Revúca rodičia svoje deti neprihlásili. Ani rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu Lavida a ostatní proti Grécku nie je možné na prejednávanej vec aplikovať, nakoľko v spore č.k. 21C/698/2015 / t.č. 35C 28/2023 nielenže nebola preukázaná nižšia úroveň vzdelávania detí rómskeho pôvodu, ale ani to, žeby ich prijatie do iných ZŠ v okolí bolo odmietnuté, a preto napriek tomu, že danú školu navštevujú rómske deti na základe žiadosti ich zákonných zástupcov a zjavne z dôvodu, že táto škola je pre ne najdostupnejšia, žalobcom tvrdený úmysel segregovať tieto deti od nerómskych detí, žalovaný v konaní vyvrátil. Z týchto dôvodov súd usúdil, že zo strany žalovaného nedošlo u žiakov 1. stupňa ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke výstavbou modulovej školy k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania v zmysle ustanovení Antidiskriminačného zákona.

11. Z dôvodu odvolania podaného žalobcom **Krajský súd Bratislava rozsudkom č.k. 10Co/84/2020-408 zo dňa 27.10.2021** potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie zo dňa 06.02.2020 a žalovanému priznal voči žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100%.

12. Z dôvodu dovolania podaného žalobcom proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 10Co/84/2020-408 zo dňa 27.10.2021 dovolací **Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudkom č.k. 5Cdo/220/2022-zo dňa 12. júla 2023** zmenil rozsudok druhoinstančného súdu v spojení s rozsudkom prvoinstančného súdu tak, že vyslovil, že : Žalovaný porušil zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijal dostatočné preventívne opatrenia na ochranu pred diskrimináciou a opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v Základnej škole v obci Muránska dlhá lúka na základe ich etnického pôvodu. Vo zvyšnej časti rozsudky prvoinstančného i druhoinstančného súdu zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil Mestskému súdu Bratislava IV na ďalšie konanie. Dôvodom vyhovieť časti nároku žalobcu o určenie porušenia zásady rovnakého zaobchádzania neprijatím dostatočných preventívnych opatrení bola skutočnosť, že dovolací súd zastal názor, že výstavbou nového samostatne stojaceho objektu kontajnerového typu ZŠ Muránska Dlhá Lúka sa síce vyriešil kapacitný problém vzniknutý nedostatočnými priestormi pre vzdelávanie v pôvodnom objekte – rodinnom dome v tom smere, že deti zo spádovej oblasti mohli navštevovať školu čo najbližšie situovanú k miestu bydliska, čím však došlo fakticky k oddeleniu rómskych detí od

detí majoritnej komunity. Vzdelávaním rómskych detí v škole navštevovanej výlučne rómskymi žiakmi na ZŠ Muránska Dlhá Lúka postavenej v blízkosti marginalizovanej rómskej komunity v časti Rúbanka tak došlo k segregácii. Na tento záver nemá vplyv neexistencia motívu cielene diskriminovať rómske deti, ani existencia legitímneho cieľa zabezpečiť prístup k vzdelaniu detí najbližšie k ich bydlisku. Pre posúdenie bol najrozhodujúcejší záver o tom, či prostriedok k dosiahnutiu tohto cieľa bol vhodný a primeraný. Dovolací súd bol toho názoru, že výstavba modulovej školy v blízkosti osady Rúbanka predstavuje neprimeraný a nevhodný prostriedok, ktorý znevýhodňuje dotknuté osoby tak, že ich de facto segreguje. Podľa dovolacieho súdu, štát musí prijať účinné opatrenia (či už zákonodarnou iniciatívou, vytvorením stimulačných podmienok, ako aj tvorbou školských obvodov), aby segregácii zabránil, nie sa len nečinne prizerať a odvolávať sa na strohú a často zle interpretovanú dikciu zákona. V zmysle bodu 21 rozhodnutia dovolacieho súdu, dovolací súd ďalej uviedol, že súdy v základnom konaní nesprávne vyriešili otázku segregácie v danej veci, v dôsledku toho je nesprávne aj zamietnutie žaloby v ďalších častiach. Pre odstup času, ktorý uplynul od rozhodnutia vo veci samej s prihliadnutím na zásadu, že pre súd je rozhodujúci stav v čase vyhlásenia rozsudku, dovolací súd zamietajúcu časť rozsudku odvolacieho súdu týkajúcu sa uloženia povinností žalovanému zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, ktorý je povinný po zistení aktuálneho skutkového stavu vo veci rozhodnúť aj s prihliadnutím na požiadavku vykonateľnosti rozsudku. Súd prvej inštancie má rozhodnúť o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania.

13. **Predmetom konania zostal nárok žalobcu**, ktorým sa domáhal: **a/** uloženia povinnosti žalovanému prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky do troch mesiacov vypracovať tzv. desegregačný plán obsahujúci analýzu súčasného stavu vzdelávania detí v Základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka a na základných školách v okolitých obciach a mestách do vzdialenosti 25 km od obce Muránska Dlhá Lúka a návrh účinných opatrení na odstránenie diskriminácie rómskych detí na základe ich etnického pôvodu v Základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka, vrátane časového horizontu ich realizácie a preventívnych opatrení na zabránenie diskriminácie do budúcnosti, **b/** uloženia povinnosti žalovanému prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy výskumu a športu Slovenskej republiky do troch rokov od právoplatnosti rozsudku splniť opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v Základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka vyplývajúce z vypracovaného tzv. desegregačného plánu.

14. Súd riadiac sa názorom dovolacieho súdu doplnil vo veci dokazovanie vypočutím právnej zástupkyne žalobcu a zistil nasledovný skutkový stav :

15. Právna zástupkyňa na pojednávaní dňa 23.02.2023 uviedla, že situácia na ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke je nezákonná a žalobca má za to, čo konštatoval aj NS SR, že

žalovaný musí stav napraviť tak, aby odstránil segregáciu rómskych detí na tejto ZŠ a zabezpečil, aby rómske deti boli vzdelávané bez diskriminácie. Je na žalovanom, aké konkrétne opatrenia v jeho pôsobnosti si zvolí. Žalobca si uvedomuje, že desegregácia rómskych detí v slovenských školách je komplexným problémom a je povinnosťou žalovaného, aby v spolupráci s ďalšími subjektmi v oblasti vzdelávania odborníkmi z rôznych oblastí vypracoval návrh konkrétnych účinných opatrení, ktoré povedú k odstráneniu tohto protiprávneho stavu. Podľa zistení žalobcu, stav na predmetnej ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke pretrváva. Právna zástupkyňa žalobcu nemala návrhy na doplnenie dokazovania.

16. Právna zástupkyňa žalobcu na pojednávaní dňa 23.02.2024 a následne podaním doručeným súdu dňa 04.03.2024, **žiadala pripustiť zmenu žaloby** v nasledovnom znení :
„a/ Žalovaný je povinný do 6 mesiacov od doručenia tohto rozsudku napraviť protiprávny stav spočívajúci v diskriminácii rómskych detí vzdelávaných na Základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka postavenej v blízkosti marginalizovanej rómskej komunity na základe ich etnického pôvodu a zabezpečiť vzdelávanie rómskych detí v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania bez diskriminácie.
b/Žalovaný je povinný do 6 mesiacov od právoplatnosti tohto rozsudku zabrániť diskriminácii rómskych detí na Základnej škole v obci Muránska Dlhá Lúka na základe ich etnického pôvodu do budúca“.

Súčasne právna zástupkyňa žalobcu žiadala rozhodnúť o predbežnej vykonateľnosti rozsudku. Návrh na zmenu žalobného petitu odôvodnila právna zástupkyňa žalobcu tým, že má za to, že sú splnené zákonné predpoklady na vyslovenie predbežnej vykonateľnosti výroku rozsudku, ktorým súd uloží žalovanému napraviť protiprávny stav, ktorý je predmetom konania do 6 mesiacov od doručenia rozsudku. Predmetom konania je diskriminácia rómskych detí formou segregácie na ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke, ktoré konanie prebieha od 02.12.2015, t.j. viac ako 8 rokov. NS SR v ním vydanom rozsudku zo dňa 12.07.2023 jasne rozhodol, že vzdelávanie rómskych detí na predmetnej škole predstavuje diskrimináciu formou segregácie, ktorá je nezákonná a predstavuje závažný zásah do práv týchto detí na vzdelanie. NS SR výslovne konštatuje, že segregácia je zvláštna forma diskriminácie v systematickom oddeľovaní príslušníkov určitej skupiny zakázaným diskriminačným dôvodom, segregáčne zaobchádzanie z dôvodov rasy či etnického pôvodu je právne neprípustné. V súčasnej dobe sa stále na predmetnej ZŠ vzdelávajú rómski žiaci z marginalizovanej rómskej komunity Rúbanka, stav je po rozhodnutí NS SR nezmenený. Právo na vzdelanie týchto detí je systematicky porušované a existuje hrozba, že ak súd nerozhodne o predbežnej vykonateľnosti, toto právo bude naďalej porušované aj nasledujúce roky. Ak súd žalobe vyhovie, je predpoklad, že žalovaný podá proti rozsudku odvolanie a o veci bude odvolací súd rozhodovať niekoľko rokov. Rómskym deťom vzdelávaným na predmetnej škole segregovane tak vzniká ťažko nahraditeľná ujma a značná škoda spočívajúca v porušení ich práva na vzdelanie bez diskriminácie a zásahu do ich ľudskej dôstojnosti. Už samotná dĺžka konania predstavuje pre rómske deti ujmu. Pretrvávanie protiprávneho stavu predstavuje ťažko nahraditeľnú ujmu a značnú škodu aj pre deti z majority, ktoré nemajú možnosť sa vzdelávať v rôznorodých

školách inkluzívne. Z tohto dôvodu žiadal právna zástupkyňa o vyslovenie predbežnej vykonateľnosti rozsudku s poukazom na § 233 CSP.

17. K podaniu žalobcu na zmenu žalobného návrhu žalovaný uviedol, že navrhovaný petit a/ je všeobecný a neurčitý, žalobca žiada o nápravu protiprávneho stavu a zabezpečenie vzdelávaní rómskych detí, avšak žiadnym spôsobom nekonkretizuje a nedefinuje, čo bude podľa žalobcu predstavovať náprava protiprávneho stavu. V časti petitu b/ žalobca žiada od žalovaného, aby do 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku zabránila diskriminácii rómskych detí na ZŠ v obci Muránska Dlhá Lúka na základe ich etnického pôvodu do budúcnosti. Celý petit je formulovaný len vo všeobecnej rovine a neobsahuje konkrétne povinnosti, ktoré by mal žalovaný splniť. Žalobca žiada splniť od žalovaného povinnosti do 6 mesiacov, ale sám nevie, splnenie akých povinností od žalovaného žiada, aby došlo k stavu naformulovaného v petite b/. Žalobca túto povinnosť špecifikovať petit prenecháva žalovanému, čo je v rozpore s CSP. S poukazom na uvedené považuje žalovaný petit za neurčitý a pre jeho neurčitosť za nevykonateľný, z ktorého dôvodu žiadal konanie buď zastaviť alebo žalobu zamietnuť.

18. Uznesením tunajšieho súdu č.k. 35C/28/2023-541 zo dňa 08.04.2024 súd pripustil zmenu žaloby v navrhovanom znení uvedenom v bode 16 a/ a b/ odôvodnenia tohto rozsudku.

19. Zástupca žalovaného vo svojej výpovedi poukázal na neurčitosť, zmätočnosť, nevykonateľnosť navrhovaných petítov. Žalobca navrhuje, aby žalovaný napravil protiprávny stav spočívajúci v diskriminácii na základe etnického pôvodu a zabezpečil vzdelávanie rómskych detí v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania. Podľa žalovaného, ani SR ani Ministerstvo školstva nezabezpečuje vzdelávanie detí, vzdelávanie zabezpečuje škola, v prípade individuálneho vzdelávania zákonný zástupca dieťaťa, táto definícia priamo vypláva zo školského zákona §27 zákl. č. 245/2008 Z.z. Pokiaľ ide o formuláciu napraviť protiprávny stav, jedná sa o neurčitý pojem, žalobca nedefinuje čo má považovať za napravitel'ny stav, preto nie je možné do budúcnosti zhodnotiť, či žalovaný splnil súdom uloženú povinnosť alebo nie, ak by súd žalobe vyhovel. SR zaviedla priamo do školského zákona s účinnosťou od 30.05.2023 vlastnú definíciu školskej segregácie a vymedzila, čo je potrebné rozumieť pod pojmom dodržiavanie zákazu segregácie vo výchove a vzdelávaní. Žalovaný legislatívnymi zmenami nastavil zákonné hranice tým, že určil aké konanie je segregáčne (zakázané, nedodržiavanie čoho je zároveň sankcionované. SR v danom prípade určila, čo je zakázané a každý je povinný tento zákaz dodržiavať, avšak aké konkrétne opatrenia budú plánované, štát ponecháva na ten-ktorý subjekt, ktorý najlepšie pozná pomery v ktorých sa nachádza. Ministerstvo školstva vydáva neustále metodické materiály, ktoré predstavujú určité návody pre riešenie stavu v jednotlivých školách a napomáhajú pri plnení zákonnej povinnosti škôl zabezpečovať výchovu a vzdelávanie v súlade s princípmi a cieľmi výchovy a vzdelávania. Jedným z takých materiálov je vydaná Metodická príručka desegregácie vo výchove a vzdelávaní, ktorá obsahuje odporúčania pre účastníkov vzdelávania, ktoré pomáhajú predchádzať segregácii. Takýmito opatreniami prijatými zo strany SR boli

naplnené požiadavky žalobcu do takej miery, v akej môže konať s prihliadnutím na decentralizáciu štátnej moci.

20. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 365/2004 o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (antidiskriminačný zákon) (ďalej len „antidiskriminačný zákon“), dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva v zákaze diskriminácie z dôvodu pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, politického alebo iného zmýšľania, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. ^{la)}

Podľa § 2 ods. 2 antidiskriminačného zákona, pri dodržiavaní zásady rovnakého zaobchádzania je potrebné prihliadať aj na dobré mravy na účely rozšírenia ochrany pred diskrimináciou.

Podľa § 2 ods. 3 antidiskriminačného zákona, dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania spočíva aj v prijímaní opatrení na ochranu pred diskrimináciou.

Podľa § 2a ods. 1 antidiskriminačného zákona, diskriminácia je priama diskriminácia, nepriama diskriminácia, obťažovanie, sexuálne obťažovanie a neoprávnený postih; diskriminácia je aj pokyn na diskrimináciu a nabádanie na diskrimináciu.

Podľa § 2a ods. 2 antidiskriminačného zákona, priama diskriminácia je konanie alebo opomenutie, pri ktorom sa s osobou zaobchádza menej priaznivo, ako sa zaobchádza, zaobchádzalo alebo by sa mohlo zaobchádzať s inou osobou v porovnateľnej situácii.

Podľa § 2a ods. 3 antidiskriminačného zákona, nepriama diskriminácia je navonok neutrálny predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax, ktoré znevýhodňujú alebo by mohli znevýhodňovať osobu v porovnaní s inou osobou; nepriama diskriminácia nie je, ak takýto predpis, rozhodnutie, pokyn alebo prax sú objektívne odôvodnené sledovaním oprávneného záujmu a sú primerané a nevyhnutné na dosiahnutie takého záujmu.

Podľa § 2a ods. 11 písm. b / antidiskriminačného zákona, za diskrimináciu z dôvodu rasového pôvodu, národnostného alebo etnického pôvodu sa považuje aj diskriminácia z dôvodu vzťahu k osobe určitého rasového pôvodu, národnostného alebo etnického pôvodu.

Podľa § 3 ods. 1 antidiskriminačného zákona, každý je povinný dodržiavať zásahu rovnakého zaobchádzania v oblasti pracovnoprávnych a obdobných právnych vzťahov, sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, poskytovania tovarov a služieb a vo vzdelávaní.

Podľa § 3 ods. 3 antidiskriminačného zákona, pri posudzovaní, či ide o diskrimináciu alebo nie, sa neberie do úvahy, či dôvody, ktoré k nej viedli, vychádzali zo skutočností alebo z mylnej domnienky.

Podľa § 9 ods. 1 antidiskriminačného zákona, každý má podľa tohto zákona právo na rovnaké zaobchádzanie a ochranu pred diskrimináciou.

Podľa § 9 ods. 2 antidiskriminačného zákona, každý sa môže domáhať svojich práv na súde, ak sa domnieva, že je alebo bol dotknutý na svojich právach, právom chránených záujmoch alebo slobodách nedodržaním zásady rovnakého zaobchádzania. Môže sa najmä domáhať, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, ak je to možné, napravil protiprávny stav alebo poskytol primerané zadost'účinenie; ak ide o nedodržanie zásady rovnakého zaobchádzania z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti, môže sa tiež domáhať neplatnosti právneho úkonu, ktorého účinnosť bola podľa osobitného predpisu pozastavená.

Podľa § 9a antidiskriminačného zákona, ak by porušením zásady rovnakého zaobchádzania mohli byť dotknuté práva, právom chránené záujmy alebo slobody väčšieho alebo neurčitého počtu osôb alebo ak by takýmto porušením mohol byť inak vážne ohrozený verejný záujem, patrí právo domáhať sa ochrany práva na rovnaké zaobchádzanie aj právnickej osobe podľa § 10 ods. 1. Táto osoba sa môže domáhať najmä určenia, že bola porušená zásada rovnakého zaobchádzania, aby ten, kto nedodržel zásadu rovnakého zaobchádzania, upustil od svojho konania, a ak je to možné, napravil protiprávny stav.

Podľa § 11 ods. 1 antidiskriminačného zákona, konanie vo veciach súvisiacich s porušením zásady rovnakého zaobchádzania sa začína na návrh osoby, ktorá namieta, že jej právo bolo dotknuté porušením zásady rovnakého zaobchádzania (ďalej len „žalobca“). Žalobca je povinný v návrhu označiť osobu, o ktorej tvrdí, že porušila zásadu rovnakého zaobchádzania (ďalej len „žalovaný“).

Podľa § 11 ods. 2 antidiskriminačného zákona, žalovaný je povinný preukázať, že neporušil zásadu rovnakého zaobchádzania, ak žalobca oznámi súdu skutočnosti, z ktorých možno dôvodne usudzovať, že k porušeniu zásady rovnakého zaobchádzania došlo.

Podľa § 107 ods. 1 zákona č. 245/2008 Z.z. o výchove a vzdelávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení nesk. predpisov (ďalej len „školský zákon“), výchova a vzdelávanie detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia sa uskutočňuje v školách podľa tohto zákona s využitím špecifických metód a foriem.

Podľa § 107 ods. 2 školského zákona, pre zabezpečenie výchovy a vzdelávania detí zo sociálne znevýhodneného prostredia a žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia vytvárajú školy individuálne podmienky.

Podľa § 144 ods. 1 písm. a/ školského zákona, má dieťa alebo žiak právo na rovnoprávny prístup ku vzdelávaniu.

Podľa § 144 ods. 5 školského zákona, zákonný zástupca má právo vybrať pre svoje dieťa školu alebo školské zariadenie, ktoré poskytuje výchovu a vzdelávanie podľa tohto zákona, zodpovedajúce schopnostiam, zdravotnému stavu, záujmom a záľubám dieťaťa, jeho vierovyznaniu, svetonázoru, národnosti a etnickej príslušnosti; právo na slobodnú voľbu školy alebo školského zariadenia možno uplatňovať s možnosťami výchovno-vzdelávacej sústavy.

Podľa § 145 ods. 1 školského zákona, práva ustanovené týmto zákonom sa zaručujú každému dieťaťu, žiakovi v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania vo vzdelaní ustanovenou osobitným predpisom.

Podľa § 20 ods. 2 školského zákona, na plnenie povinnej školskej dochádzky v základnej škole je povinný prihlásiť dieťa zákonný zástupca dieťaťa.

Podľa § 20 ods. 5 školského zákona, žiak plní povinnú školskú dochádzku v základnej škole v školskom obvode, v ktorom má trvalý pobyt, ak zákonný zástupca pre svoje dieťa nevyberie inú základnú školu. Žiak môže plniť povinnú školskú dochádzku v inej ako spádovej škole, ak ho riaditeľ tejto školy prijme na základné vzdelávanie.

Podľa § 31 ods. 1 školského zákona, v priebehu plnenia povinnej školskej dochádzky v základnej škole môže žiak základnej školy na základe písomnej žiadosti zákonného zástupcu prestúpiť do inej základnej školy. O prestupe žiaka rozhoduje v rámci rozhodovania o prijatí riaditeľ základnej školy, do ktorej sa žiak hlási.

Podľa § 7 ods. 10 zákona č. 597/2003 Z.z. o financovaní základných škôl, stredných škôl a školských zariadení (v znení účinnom do 19.12.2014), ministerstvo môže prideliť z kapitoly ministerstva a z kapitoly ministerstva vnútra na žiadosť zriaďovateľa školy finančné prostriedky na výstavbu, prístavbu, modernizáciu a rekonštrukciu školských objektov podľa počtu žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia, počtu žiakov so zdravotným znevýhodnením a naliehavosti riešenia.

21. Na základe vykonaného dokazovania súd zistil, že čo sa týka namietanej nevykonateľnosti a neurčitosti žalobných nárokov, je nutné poukázať, že žalobca v priebehu súdneho pojednávania tri krát menil žalobné nároky. Dovolací súd rozsudkom zo dňa 12.07.2023 rozhodol meritórne o podstate sporu tak, že vyslovil, že žalovaný porušil zásadu rovnakého zaobchádzania tým, že neprijal dostatočné preventívne opatrenia na odstránenie diskriminácie rómskych detí v ZS v obci Muránska Dlhá Lúka na základe ich etnického pôvodu. V časti žalobných návrhov, ktorými sa žalobca domáhal : uloženia povinností žalovanému prostredníctvom Ministerstva školstva, vedy výskumu športu SR špecifikovaných v bode 5 odôvodnenia tohto rozsudku, dovolací súd rozsudok Krajského súdu zo dňa 27.10.2021 a rozsudok OS Bratislava III zo dňa 06.02.2020 zrušil a vec vrátil tunajšiemu súdu na ďalšie konanie, pričom výslovne uviedol v bode 21 odôvodnenia svojho rozsudku, že je potrebné vo veci rozhodnúť s prihliadnutím na požiadavku vykonateľnosti rozsudku.

22. Právna zástupkyňa žalobcu na pojednávaní zo dňa 23.02.2024 (následne aj podaním doručeným súdu dňa 04.03.2024) žiadala **opätovne pripustiť zmenu žalobného návrhu** v znení špecifikovanom v bode 16 písm. a/ a b/ odôvodnenia tohto rozsudku. Žalobný petit musí byť presný, určitý a zrozumiteľný, súd musí presne vedieť, o čom má konať a rozhodnúť, lebo súd nemôže sporovým stranám priznať iné práva a uložiť im iné povinnosti, že sú navrhované. Pokiaľ je žalobný petit nesprávny, t.j. vymedzenie práv a im zodpovedajúcich povinností v ňom obsiahnutých je nepresné, neurčité, nezrozumiteľné, prevzatie takéhoto petitu do výroku súdneho rozhodnutia by malo za následok, že rozhodnutie by bolo nevykonateľné. Uvedené požiadavky nie sú formálne, ale nevyhnutné pre výsledok konania, teda preto, aby bolo rozhodnutie vykonateľné a aby mohli nastať účinky žalobcom zamýšľané.

Žalobca sa naposledy zmeneným petitom domáhal voči žalovanému : a/ do 6 mesiacov od doručenia rozsudku „napraviť protiprávny stav spočívajúci v diskriminácii rómskych detí vzdelávaných na ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke postavenej v blízkosti marginalizovanej rómskej komunity na základe ich etnického pôvodu a zabezpečiť vzdelávanie rómskych detí v súlade so zásadou rovnakého zaobchádzania bez diskriminácie. Ako je zrejmé z takto navrhovaného petitu, žalobca žiadnym spôsobom nekonkretizoval a nedefinoval, aká povinnosť vyplýva pre žalovaného označením „napraviť protiprávny stav“, keďže takáto formulácia je absolútne neurčitá, nevyplýva z nej, kedy má žalovaný chápať dobu potrebnú na nápravu protiprávneho stavu a súčasne akým spôsobom takýto protiprávny stav má odstrániť. Čo sa týka druhého žalobného návrhu, ktorým sa žalobca domáha: b/ uloženia povinnosti žalovanému do 6 mesiacov od právoplatnosti rozsudku „zabrániť diskriminácii rómskych detí na ZŠ v Muránskej Dlhej Lúke na základe ich etnického pôvodu do budúcnosti“, ani tento žalobný návrh nie je materiálne vykonateľný, je koncipovaný a formulovaný taktiež len všeobecne, neobsahuje konkrétnu povinnosť, ktorú by mal súd uložiť žalovanému na zabránenie diskriminácii rómskych detí.

S poukazom na § 232 CSP, podľa ktorého : „vykonateľnosť je vlastnosť súdneho rozhodnutia ukladajúceho povinnosť plniť, ktorá spočíva v možnosti jeho priamej a bezprostrednej vynútiteľnosti zákonnými prostriedkami“, súd dospel k záveru, že požadované žalobné návrhy špecifikované v bode 16 a/ a b/ odôvodnenia tohto rozsudku nespĺňajú požiadavku ich materiálnej vykonateľnosti, z ktorého dôvodu súd žalobu žalobcu zamietol.

23. O trovách prvoinštančného, druhoinsťančného i dovolacieho konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 2 CSP tak, že s poukazom na čiastočný úspech sporových strán (žalobca bol úspešný v časti určenia, že žalovaný porušil zásadu rovnakého zaobchádzania a žalovaný bol úspešný v časti uloženia povinností žalovanému napraviť protiprávny stav a zabrániť diskriminácii rómskych detí) tak, že žiadnej zo sporových strán nepriznal ich náhradu.

Poučenie: Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozsudku na súde, proti ktorého rozsudku smeruje. Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané. Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné. V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla

mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,

e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,

f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,

g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo

h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Exekúciu možno vykonať len na návrh oprávneného alebo na návrh toho, kto preukáže, že naňho prešlo právo z rozhodnutia (§ 37 ods. 3) (ďalej len „oprávnený“). Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa tohto zákona, ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie (§ 38 ods. 1, 2 Exekučného poriadku). Exekúciu vykoná ten exekútor, ktorého v návrhu na vykonanie exekúcie označí oprávnený (§ 38 zák. č. 233/1995 Z. z.) a ktorého jej vykonaním poverí súd, ak osobitný predpis alebo tento zákon neustanovuje inak (§ 29 zákona č. 233/1995 Z. z.).

V Bratislave dňa 21. mája 2024

JUDr. Beata Farkašová
sudkyňa

Za správnosť vyhotovenia:
Ing. Martina Pekarovičová